

Список використаних джерел:

1. Алескерова Ю. В. Сільськогосподарське страхування: Теорія, методологія, пратика / Ю. В. Алескерова // Вінниця: ТОВ «Видавництво – друкарня ДІЛО». – В.: 2015. – 368 с.
2. Воробйова О. І. Підвищення інвестиційної активності банківських інститутів України [Текст] / О. І. Воробйова // Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. – 2011. – № 3. – С. 71-75.
3. Вашечко, Ю. В. Інвестиційне забезпечення сільськогосподарських підприємств в умовах кризи [Текст] / Ю. В. Вашечко // Науковий вісник – Глобальні та національні проблеми економіки. – Миколаїв, – 2015. – Випуск 7. – С. 270-273.
4. Інвестиції в основний капітал за джерелами фінансування за період 2007–2012 рр. [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. – Назва з екрана.
5. Івко, О. М. Значення банківських інвестицій в розвитку економіки України / О. М. Івко // Вісник КДПУ. – 2006. – Вип. 2 (37). – С. 147-151.

Шевченко В.В.

Головний спеціаліст Рахункової палати України

**РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
ВИЩОГО ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ**

Незалежні органи зовнішнього державного фінансового контролю є неодмінним атрибутом демократичного суспільства, обов'язковим елементом системи управління громадськими фінансовими ресурсами. Фінансовий контроль відіграє важливу роль в управлінні державними фінансами, він є складовою механізму оцінювання відповідності цільового використання бюджетних ресурсів. Раніше в Україні державний фінансовий контроль в основному передбачав здійснення контрольних заходів шляхом проведення ревізій фінансово-господарської діяльності підконтрольних об'єктів. В умовах реформування системи державного внутрішнього фінансового контролю, що реалізується зараз, основою здійснення контролю стали ризик-орієнтовані плани діяльності.

В основу проведення зовнішнього державного аудиту ефективності також доцільно покласти ризик-орієнтований підхід [1, с. 45]. Аудитори Рахункової палати мають оцінювати ризик того, що управління в сфері або на об'єктах, які перевіряються, є недостатнім із точки зору економності, продуктивності і результативності. Необхідно вибирати такі теми і об'єкти аудиторських перевірок, щоб їх проведення максимально сприяло підвищенню ефективності використання державних коштів, тобто мало високу результативність. Вибір теми і об'єкту аудиту можна здійснити на основі експертної оцінки або методів кількісної оцінки виділених критеріїв в балах.

Підготовка програми проведення аудиту ефективності завершує етап планування аудиту ефективності. Програма має бути чіткою, зрозумілою, логічною і досить гнучкою, а також ефективною з точки зору відповідності можливих результатів аудиту і витрат на його проведення.

Програма аудиту ефективності повинна містити:

- цілі цього аудиту і період, який перевіряється;
- перелік питань і об'єктів аудиту, які визначають його масштаб;
- критерії оцінки ефективності, які використовуватимуться в ході аудиту, їх джерела;
- короткий опис методики проведення аудиту (збору фактичних даних і доказів);
- графік проведення аудиту;
- переліки використовуваних процедур і осіб, що їх виконують;
- терміни проведення аудиторських процедур;
- список групи аудиторів, включаючи відповідальних за конкретні напрями аудиту, а також незалежних експертів, що залучаються на основі договорів до проведення аудиту, з вказівкою їх професійних знань і кваліфікації;
- термін представлення звіту про результати аудиту на розгляд Засідання Рахункової палати.

Додатком до програми аудиту є уточнений кошторис фінансових витрат і розрахунок трудових витрат (кількість людино-днів), необхідних для проведення цього аудиту, з урахуванням вже здійснених витрат.

У ході аудиту група перевіряючих здійснює збір необхідної інформації і достатніх фактичних даних для отримання аудиторських доказів відповідно до встановлених цілей аудиту, критеріїв оцінки ефективності і вибраних підходів (методів) до проведення аудиту. Інформація і фактичні дані, зібрані на стадії попереднього вивчення об'єктів, що перевіряються, повинні також використовуватися у складі аудиторських доказів, отриманих на стадії проведення аудиту.

Аудиторські докази мають бути:

- достатніми (їх об'єм і зміст здатні переконати в обґрунтованості і правильності зроблених висновків за результатами аудиту ефективності);
- обґрунтованими, тобто достовірними і надійними;
- адекватними (релевантними) – мати безпосереднє відношення до зроблених висновків і бути логічно пов'язаними з цілями і критеріями аудиту ефективності.

Достатність – це кількісна міра, адекватність – якісна міра аудиторського доказу. Докази, отримані при проведенні аудиту ефективності, можуть мати більшою мірою якісні характеристики, тому рішення про їх використання повинне прийматися аудиторами, передусім, на основі власного професійного розсуду.

Аудитори можуть отримувати докази шляхом виконання наступних процедур:

- а) інспекція – перевірка записів, документів або матеріальних активів;
- б) спостереження – відслідковування процесу або процедури, які виконуються іншими особами;
- в) запит – пошук інформації в межах або за межами об'єкту у обізнаних осіб, що перевіряється, який за формою може бути як офіційним письмовим

запитом, так і неформальним усним питанням, у тому числі адресованим до експертів;

г) підтвердження – відповідь на запит;

д) перерахунок – перевірка точності арифметичних розрахунків в первинних документах або виконання аудиторами самостійних розрахунків;

е) аналітичні процедури – аналіз і оцінка отриманої аудиторами інформації, дослідження найважливіших фінансових і економічних показників об'єкту, що перевіряється.

Залежно від змісту процедури і форми отримання аудиторських доказів вони можуть бути матеріальними, усними, документальними і аналітичними.

Матеріальні докази отримують при спостереженні за якимись подіями або діями людей, а також при перевірці майна. Вони можуть бути представлені у формі фотографій, схем, карт, графіків або в іншому вигляді.

Усні докази можуть бути отримані в результаті спілкування аудиторів з керівництвом і співробітниками організацій, що перевіряються, і вищестоящих організацій, зовнішніми експертами, а також проведення відповідних опитувань і інтерв'ю. Усні докази повинні використовуватися як початкова інформація для отримання інших доказів.

Документальні докази є найпоширенішою формою аудиторського доказу і можуть бути представлені на паперових носіях або в електронному вигляді. Вони можуть бути як внутрішніми, отриманими в організації, що перевіряється, так і зовнішніми, отриманими за її межами.

Аналітичні докази можуть бути отримані в результаті аналізу окремих показників, їх сукупності або різних даних про діяльність організації, що перевіряється, на основі внутрішніх і зовнішніх джерел інформації.

Процес збору інформації і фактичних даних для отримання аудиторських доказів включає наступні етапи:

1) первинний збір інформації відповідно до програми проведення аудиту, перевірка її повноти, прийнятності і достовірності;

2) аналіз зібраних фактичних даних і визначення їх достатності для оцінки роботи об'єкту аудиту на основі використаних критеріїв;

3) збір додаткових даних у разі недостатності зібраної інформації.

Під час збору інформації члени групи аудиторів повинні використовувати фактичні дані і результати роботи внутрішнього контролю об'єктів аудиту, а також інших фахівців відносно оцінки ефективності тієї або іншої програми, сфери або напряму діяльності організації, що перевіряється, якщо вони відповідають цілям проведення цього аудиту і критеріям оцінки ефективності. Це сприяє заощадженню часу і засобів на проведення аудиту ефективності в результаті усунення дублювання.

Аналіз доказів пов'язаний із оцінкою значущості знайдених фактів і з формуванням відповідей на питання аудиту. Докази розглядаються з точки зору чотирьох компонентів: критеріїв (як повинні йти справи), стану (як йдуть справи насправді), причин (чому, то, як йдуть справи, відрізняється від того, яким чином вони повинні йти), слідства (що з цього витікає). Розробка і аналіз аудиторських доказів мають бути практичною основою для звіту про аудит

ефективності, а також сформувані базу для наступних висновків, рекомендацій і пропозицій.

За результатами проведення об'єктивного аналізу готують попередні висновки, які повинні визначати, якою мірою результати у сфері діяльності організації, що перевіряється, відповідають критеріям оцінки ефективності, і характеризують міру досягнення цілей, поставлених у рамках цього аудиту. В ході підготовки висновків виявляються чинники, що свідчать про неефективне використання державних коштів об'єктами аудиту. Їм дається як кількісна, так і якісна оцінка. На основі сформульованих висновків аудиторі повинні визначити причини, що призводять до неефективних результатів діяльності об'єкту аудиту, і сформулювати відповідні висновки відносно кожної з цілей цього аудиту для включення до звіту про результати аудиту.

Рекомендації повинні носити досить конкретний характер і в той же час уникати зайвої деталізації. У одних випадках вони можуть носити принциповий характер, тоді питання про практичні заходи з усунення проблем і виявлених недоліків і підвищення ефективності діяльності мають вирішуватися безпосередньо керівництвом об'єкту аудиту і вищестоящою організацією. У інших випадках, аудиторі можуть самі запропонувати конкретні заходи відносно підвищення ефективності діяльності перевірених об'єктів.

Список використаних джерел:

1. Яценко А. А. Управління ризиками державного внутрішнього фінансового контролю у сфері охорони здоров'я / А. А. Яценко // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Економіка. – 2015. – Т. 23, вип. 9 (2). – С. 42-47.

Шолойко А.С.

*кандидат економічних наук, доцент,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

ІНФРАСТРУКТУРА СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ ШАХРАЙСЬКИМ ОПЕРАЦІЯМ

Необхідність розвитку інфраструктури страхового ринку щодо протидії шахрайським операціям пояснюється тим, що «В Україні на страхове шахрайство припадає 21% або 1,5 млрд грн із 7 млрд грн валових виплат страховиків» [1]. При цьому приблизно «... 20% випадків страхового шахрайства припадає на інсценізацію страхової події, а 70% від усіх випадків – на завищення суми збитку» [2]. Шахрайство у сфері страхування можливе як з боку страховика, так і з боку страхувальника; як за участю страхових посередників і оцінювачів ризиків та збитків, так і без.

Шахрайству з боку страхових компаній у межах захисту прав споживачів страхових послуг активно протидіють: